

Wojtecki, Dariusz

Sprawozdania ze spotkań księży profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec w roku akademickim 2010/2011

Studia Teologiczne 29, 485-492

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

STUDIA TEOLOGICZNE
Białystok, Drohiczyn, Łomża
29(2011)

KS. DARIUSZ WOJTECKI

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ KSIĘŻY PROFESORÓW WSD Z BIAŁEGOSTOKU, DROHICZYNA, EŁKU, ŁOMŻY I SIEDLEC W ROKU AKADEMICKIM 2010/2011

Sprawozdanie ze spotkania Księży Profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec Łomża, 21 października 2010 r.

1. Dnia 21 października 2010 r. w gmachu WSD w Łomży, odbyło się spotkanie Księży Profesorów Wyższych Seminariów Duchownych z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec. Po wspólnie spożytym śniadaniu ks. Wojciech Nowacki, rektor WSD w Łomży powitał wszystkich zebranych w liczbie 27 księży, wyrażając radość z kolejnego spotkania. Przedstawił program obrad i przekazał prowadzenie międzyseminaryjnej sesji naukowej ks. Henrykowi Hołowońko, rektorowi WSD Diecezji Siedleckiej, który poprosił o odczytanie protokołu z poprzedniego spotkania.

2. Protokół został odczytany przez sekretarza spotkań i przyjęty bez uwag.

3. Wykład wygłosił ks. dr Robert Bączek na temat: „Życie i posłannictwo Świętych w formacji do kapłaństwa na przykładzie świętego Zygmunta Szczęsnego Felińskiego”.

Na początku Prelegent przywołał trzy świadectwa świętych, które wprowadziły w temat. Świadectwa te ukazały rolę, jaką święci mogą odgrywać i odgrywają we wspólnocie pielgrzymującego Kościoła. Pierwsze świadectwo, to świadectwo św. Teresy z Lisieux. Drugie zaczerpnięte zostało z „Dzienniczka” św. Faustyny Kowalskiej. Trzeci świadek, to św. Ignacy Loyola. Na fundamencie trzech szczególnych świadków świętości, Autor przeszedł do omówienia życia i posłannictwa św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. Ukazuje on nam piękną drogę kapłańskiego powołania. Na tej drodze odnajdujemy wiele cierni, olbrzymich doświadczeń, a czasami wręcz krzyża nie do udźwignięcia, ale odnajdujemy też działanie Bożej Opatrzności. Zwracając uwagę na

najbardziej wyjątkowe momenty jego życia, odnosząc się do najpiękniejszych cech jego osobowości oraz analizując jego wizję duchowości kapłańskiej podjął próbę ukazania najgłębszego sensu życia i posłannictwa świętych w formacji do kapłaństwa. W kolejnym punkcie przedstawił charakterystyczne cechy duchowości św. Zygmunta ważne w formacji do kapłaństwa. Są to: praktyka rad ewangelicznych, całkowite zawierzenie Bożej Opatrzności, kult Bogurodzicy, troska o najbardziej potrzebujących oraz miłość Ojczyzny. W czwartym punkcie została ukazana wizja kapłana w nauczaniu św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego.

Bóg po to daje nam takich świadków, abyśmy przyglądając się całemu ich życiu zrozumieli, że kapłański radykalizm ewangeliczny nie tylko jest możliwy do zrealizowania, ale jest on nam również zadany. Droga, po której Chrystus wiódł św. Zygmunta nie jest drogą zamkniętą. Pan i nas na nią zaprasza. Obowiązuje na niej jedna, prosta zasada: *„Moją zasadą - mówił św. Zygmunt Feliński - jest poświęcać zawsze doczesność dla wieczności, materię dla ducha, dobrobyt dla spokoju sumienia i w zasadzie przynajmniej wolę zawsze słuchać głosu miłości niż głosu słuszności, można bowiem nieraz mieć do czegoś słuszne prawo i bez grzechu tego użyć, a jednak boleśnie zakrwawić serce bliźniego”*. Żyjąc w taki sposób, powołany po prostu zmierza do świętości. To właśnie świętość - bez żadnej obawy - winna oznaczać zasadniczy horyzont formacji ku kapłaństwu. Świętości tej nie należy jednak traktować jako drogi dla wybranych, obdarzonych szczególną łaską, lecz jako zupełnie naturalny cel stojący przed wszystkimi, którzy swoje powołanie traktują poważnie.

4. Prowadzący obrady podziękował za interesujący wykład i zaprosił do wyrażenia swoich opinii na podjęty temat. Ks. A. Choromański zapytał o okres 36 lat życia na wygnaniu. Ks. A. Proniewski zapytał o nowe inicjatywy w formacji kapłańskiej. Ks. A. Miałchowski zwrócił uwagę na formację ludzką, którą mocno akcentował św. Zygmunt Feliński. Ks. T. Krahel w ramach dopowiedzi natury historycznej w kontekście krytycznego stosunku Świętego do Powstania Styczniowego, przywołał osobiste wspomnienie pracy z Siostrami Rodziny Maryi, które założył Arcybiskup Feliński. Ks. H. Ciereszko w oparciu o nauczanie św. Zygmunta, podkreślił w swojej wypowiedzi konieczność poznawania i rozumienia siebie jako fundament formacji do kapłaństwa. Ks. A. Skreczko zauważył, że w czasach św. Zygmunta Felińskiego bardzo ważną rolę w wychowaniu chrześcijańskim i patriotycznym spełniała rodzina. Ks. T. Syczewski podkreślił aktualność życia i posługi abpa Z. Felińskiego w stosunku do rzeczy materialnych. Ks. T. Krahel zauważył, że omawiany Święty jest wzorem nie tylko życia kłeryckiego i kapłańskiego, ale przede wszystkim biskupiego. Ks. H. Hołoweńko zwrócił uwagę na ogromną troskę o Kościół i Ojczyznę, jaka przebiega z postaci Świętego. Ks. A. Choromański zabierając

raz jeszcze głos, podkreślił konieczność ciągłego ukazywania i przybliżania postaci świętych kapłanów. Ks. P. Wiatrak postawił postulat zapraszania do Seminarium żyjących, świętych kapłanów w naszych diecezjach, aby budować się ich świadectwem. Ks. R. Bączek odpowiedział na postawione pytania i podziękował za refleksje i dopowiedzenia. Ks. W. Nowacki w swoim słowie wiążącym zauważył, że Opatrzność Boża pozwala w ostatnim okresie wydobywać z przeszłości i terażniejszości wybitne postacie świętych kapłanów: św. Jana M. Vianeya, św. Brunona z Kwerfurtu, bł. ks. Michała Sopoćkę, bł. ks. Jerzego Popiełuszkę, czy też św. Zygmunta Felińskiego. Relikwiarz bł. ks. Jerzego Popiełuszki, jaki w ostatnim czasie otrzymało Seminarium Łomżyńskie, pozwala czerpać ze skarbcza świętości kapłańskiej. Święci przewodnicy życia kapłańskiego mają to do siebie, że są ponadczasowi.

5. Wolne wnioski. W ramach wolnych wniosków ks. rektor W. Nowacki zaprosił Lecha Dokowicza, reżysera filmów: *Syndrom* i *Cywilizacja aborcji* oraz ojca pięciorga dzieci, który podzielił się doświadczeniem z realizacji obrazów filmowych, opowiadających o dramacie osób, które dopuściły się aborcji, w kontekście wiecznego potępienia. Ks. A. Skreczko przedstawił nowy numer „Studiów Teologicznych”. Ks. W. Turowski poprosił o przekazywanie materiałów do kolejnego numeru do końca czerwca 2011 r. oraz przypomniał o istnieniu strony internetowej czasopisma. Ks. W. Nowacki przedstawił Księgę Jubileuszową poświęconą ks. prof. Józefowi Marcelemu Dołędze. Prowadzący wykłady podziękował za aktywne uczestnictwo i zaprosił na kolejne spotkanie, które odbędzie się 18 listopada 2010 r w Nowym Opolu k. Siedlec. Spotkanie zakończyło się wspólną modlitwą brewiarzową i obiadem.

Sprawozdanie ze spotkania Księży Profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec Nowe Opole, 18 listopada 2010 r.

1. Dnia 18 listopada 2010 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego diecezji siedleckiej w Nowym Opolu, odbyło się spotkanie Księży Profesorów Wyższych Seminariów Duchownych z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec. Po wspólnie spożytym śniadaniu ks. rektor Henryk Hołoweńko, powitał wszystkich zebranych w liczbie 20 księży, wyrażając radość z kolejnego spotkania. Przedstawił program obrad i przekazał prowadzenie międzyseminaryjnej sesji naukowej ks. Sławomirowi Mazurowi, prefektowi WSD w Drohiczyźnie, który poprosił o odczytanie protokołu z poprzedniego spotkania.

2. Protokół został odczytany przez sekretarza spotkań ks. D. Wojteckiego i przyjęty bez uwag.

3. Wykład wygłosił ks. dr hab. Grzegorz Jaśkiewicz na temat: „Argumenty przemawiające za bóstwem Jezusa Chrystusa w *De Trinitate* Hilarego z Poitiers”.

Wykład dotyczył nauczania pierwszego biskupa Poitiers w odniesieniu do bóstwa Syna Bożego. Swój teologiczny punkt widzenia oparł on przede wszystkim na Piśmie św. tak Starego jak i Nowego Testamentu. Jego traktat został ukazany jako najlepsze dzieło w odniesieniu do różnych polemik, które powstawały na bazie herezji Ariusza.

Św. Hilary podkreśla w nim, że możemy świadczyć o bóstwie Drugiej Osoby Boskiej, wychodząc przede wszystkim od tego, co Bóg sam mówi o sobie, nauczając, że Jego Syn został zrodzony, a nie stworzony. Hilary już w I księdze głosił, że Bogu zrodzonemu z Boga, samo zrodzenie nie pozwala być ani tym samym, ani czymś innym (I, 17, Tłumaczenie polskie znajduje się w serii: Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy, t. 64, s. 68). Zastrzegał się też, że ani nie głosi dwóch bogów, ani nie uznaje, że Bóg jest samotny. Potwierdzają to według Hilarego słowa z Księgi Rodzaju: *Uczyńmy człowieka na obraz i podobieństwo nasze* (Rdz 1, 26). Przy różnych wyjaśnieniach Hilarego widać było, iż przedstawia on misterium Boga, Ariusz z kolei przejawiał chęć wyjaśnienia wszystkiego na sposób racjonalny.

Sama tajemnica wcielenia Jezusa Chrystusa świadczy o tym, iż On jest Bogiem. On nic nie traci z Boskiej natury, przyjmując naturę ludzką.

Hilary odrzucał tezy Ariusza, jego następców, Sabeliusza, a także błędy adopcjanizmu i w końcu poglądy Żydów. Z nauki przekazywanej przez niego wynika, że Biblię trzeba rozpatrywać integralnie, a nie wyrywkowo. Św. Hilary przez swe analizy precyzuje to wszystko i zachęca, aby bardziej wierzyć w to, co mówi Ojciec oraz Syn, dając konkretne przykłady wraz z wyjaśnieniem trudnych tekstów. Prawdy o Bogu można się zatem nauczyć jedynie od samego Boga. Pismo św. jest Mową Boga.

De Trinitate jest fundamentalnym dziełem, które powstało do walki z arianizmem i przypomina nam, że osiągnięcie wieczności nie jest trudne: należy uwierzyć, że Bóg wskrzesił Jezusa z martwych i wyznawać, iż On [Jezus] jest PANEM (por. Rz 10, 6-9).

4. Dyskusja. Ks. S. Mazur podziękował za przedstawienie ciekawego tematu, otworzył dyskusję i sam jako pierwszy zadał pytanie: Czy Hilary z Poitiers w swojej argumentacji przeciw nieortodoksyjnym tezom odwoływał się do innych dzieł, poza Pismem św.? Prelegent w odpowiedzi stwierdził, że św. Hilary przede wszystkim powoływał się na Pismo św. i raczej nie wiadomo, aby korzystał z innych źródeł. Ks. W. Jemielity zauważył, że wierni na ogół nie wiedzą, na czym polega relacja pomiędzy osobą i naturą Syna Bożego. Ks. W. Nowacki podkreślił aktualność nauczania św. Hilarego z Poitiers i jego związek

z dokumentem *Dominus Jesus*. Ks. M. Jamiołkowski przypomniał, że nauczanie ma prowadzić do wiary. Ks. A. Choromański w kontekście niebezpieczeństwa traktowania Chrystusa jako jednego ze Zbawicieli, postulował używanie właściwej i poważnej argumentacji w dialogu między religiami. Ks. P. Wiatrak z Siedlec poddał krytyce lansowanie osoby Chrystusa w Polsce w sensie społecznym, turystycznym, itp., bez pogłębiania wiary i wiedzy co do Osoby, natury, tożsamości. Ks. J. Duda zapytał o użycie i tłumaczenie terminu *homo-usios* przez Hilarego z Prz 8, 22, a ks. J. Wojda zapytał o inne argumenty poza biblijnymi. Prelegent w odpowiedzi podkreślił, iż Hilary broni formuły wyznania nicejskiego, a zatem broni również sformułowania „Chrystus współistotny Ojcu”. Pismo św. według Hilarego należy interpretować globalnie i integralnie, natomiast Tradycja jest bardziej szersza od Pisma św. Prowadzący spotkanie postawił pytanie odnośnie zesłania Hilarego i ewentualny związek z jego nauczaniem na temat bóstwa Chrystusa. Ks. G. Jaśkiewicz potwierdził, iż miało ono bezpośredni związek. Ks. W. Nowacki w swojej wypowiedzi nawiązał do współczesnych implikacji tematu bóstwa Chrystusa, podkreślając konieczność ciągłego pogłębiania znajomości Osoby Zbawiciela w trakcie formacji seminarystycznej i kapłańskiej.

5. Wolne wnioski. Ks. S. Mazur po zakończeniu dyskusji zaprosił do wzięcia udziału w następnym spotkaniu, które odbędzie się 12 maja 2011 r. w Drohiczynie. Ks. W. Nowacki zaprosił na sympozjum do Łomży na temat: „Katecheza w mediach – media w katechezie”. A ks. H. Hołoweńko podziękował za uczestnictwo, zapraszając na wspólną modlitwę i obiad.

Sprawozdanie ze spotkania Księża Profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyna, Ełku, Łomży i Siedlec Drohiczyn, 12 maja 2011 r.

1. Dnia 12 maja 2011 r. w gmachu WSD w Drohiczynie, odbyło się spotkanie Księża Profesorów Wyższych Seminariów Duchownych z Białegostoku, Drohiczyna, Ełku, Łomży i Siedlec. Po wspólnie spożytym śniadaniu ks. rektor Tadeusz Syczewski, powitał wszystkich zebranych w liczbie 33 księży, wyrażając radość z kolejnego spotkania. W spotkaniu wzięli też udział Bp Antoni Pacyfik Dydycz, ordynariusz drohiczyński oraz ks. prof. dr hab. Mieczysław Ozorowski, dziekan Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW w Warszawie. Następnie przekazał prowadzenie międzyseminaryjnej sesji naukowej ks. Andrzejowi Jaśko, rektorowi WSD w Ełku, który przedstawił program obrad i poprosił o odczytanie protokołu z poprzedniego spotkania.

2. Protokół został odczytany przez sekretarza spotkań i przyjęty bez uwag.

3. Wykład wygłosił ks. dr Marcin Składanowski na temat: „Małżeństwa mieszane wyznaniowo – ekumeniczna szansa i życiowe problemy. Perspektywa teologiczna i duszpasterska”.

Wystąpienie dotyczyło problematyki małżeństw mieszanych wyznaniowo w ich rozumieniu zawartym w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku, czyli zawieranych przez stronę katolicką, która formalnym aktem nie wystąpiła z Kościoła katolickiego, ze stroną ochrzczoneą niekatolicką. Motywem podjęcia takiej prezentacji są coraz częstsze przypadki zawierania – także w Polsce wschodniej – tego typu związków małżeńskich oraz wiążące się z ich zawieraniem oraz trwaniem problemy.

Tekst referatu zarysował najpierw główne trudności teologiczne i duszpasterskie, wiążące się z zawieraniem i trwaniem małżeństw mieszanych. Do trudności teologicznych można zaliczyć: 1) odmienne rozumienie istoty małżeństwa, zwłaszcza jego celów i sakramentalnego charakteru, przez Kościoły i Wspólnoty chrześcijańskie; 2) odmienne rozumienie nierozzerwalności małżeństwa w różnych tradycjach wyznaniowych; 3) konfesyjne zróżnicowanie zasad etycznych, jakimi powinno kierować się życie małżeńskie i rodzinne; 4) trudność pogodzenia wewnętrznej niejednorodności kościelnej małżeństwa mieszanego z kościelnym charakterem chrześcijaństwa, a co za tym idzie – problemy z przeżywaniem autentycznej kościelnej wiary chrześcijańskiej w takim małżeństwie i rodzinie. Wśród głównych problemów duszpasterskich można natomiast wskazać: 1) niedostateczny udział małżonków w życiu ich Kościoła lub Wspólnoty; 2) trudności związane z przekazywaniem wiary dzieciom przez rodziców, których nie łączy wspólnota konfesji; 3) niebezpieczeństwo indyferentyzmu religijnego; 4) konflikty, a nawet rozpad małżeństw, czego przyczyną może być brak ich całkowitej jedności, opartej na jedności kościelnej.

Po zasygnalizowaniu tych kwestii Prelegent przybliżył stanowisko Kościoła katolickiego po II Soborze Watykańskim, zawarte w dokumentach ogólnokościelnych (instrukcja Kongregacji Nauki Wiary *Matrimonii sacramentum* z 1966 r., motu proprio papieża Pawła VI *Matrimonia mixta* z 1970 r., Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r., *Dyrektorium ekumeniczne* Papieskiej Rady ds. Jedności Chrześcijan z 1993 r.) Dokumenty te za każdym razem przypominają, iż dla dobra i trwałości małżeństwa bardzo potrzebna jest pełna kościelna jedność małżonków. Z tego powodu małżeństwa mieszane są niepożądane, niosą ze sobą wiele zagrożeń i ich zawieranie powinno być przez duszpasterzy odradzane. Ponieważ jednak związki tego typu zawierane są coraz częściej, Kościół – pomimo wskazanej ich oceny – ma także dla nich stosowne rozstrzygnięcia. Po spełnieniu określonych warunków umożliwia ich zawarcie,

nakazuje też otoczenie ich odpowiednią troską duszpasterską, która – o ile to możliwe – powinna mieć także wymiar ekumeniczny, opierając się na współpracy z duszpasterzami strony niekatolickiej. W uzasadnionych wypadkach Kościół umożliwi też zawarcie małżeństwa z dyspensą od katolickiej formy kanonicznej.

Wystąpienie zarysowało także stanowisko niekatolickich Kościołów i Wspólnot chrześcijańskich, omawiając zwłaszcza przyczyny ich krytyki aktualnego prawodawstwa i praktyki katolickiej. Krytyka ta ogniskuje się zwłaszcza na wymaganym przez Kościół katolicki od strony katolickiej zobowiązaniu do uchronienia własnej wiary oraz do uczynienia wszystkiego, co możliwe, by tę wiarę przekazać dzieciom przez chrzest w Kościele katolickim i katolickie wychowanie.

Kolejna część referat została poświęcona wskazaniu kierunków dialogów ekumenicznych poświęconych zagadnieniu małżeństw mieszanych ze zwróceniem uwagi na wypracowane rozwiązania. Przytacza się przykłady rozwiązań szwajcarskich, niemieckich i włoskich. Na tym tle ukazane są przepisy szczegółowe Kościoła katolickiego w Polsce zawarte w dwóch obowiązujących dokumentach Episkopatu Polski, we *Wskazaniach w sprawie realizacji motu proprio Pawła VI „Matrimonia mixta”* z 1971 r. oraz w *Instrukcji w sprawie duszpasterstwa małżeństw o różnej przynależności kościelnej* z 1987 r.

Ostatnią część wystąpienia stanowiła próba odpowiedzi na pytanie, czy – a jeśli tak, to pod jakimi warunkami – małżeństwa mieszane, mimo wiążących się z nimi trudności, mogą odegrać pozytywną rolę w ekumenicznym dziele zbliżenia chrześcijan. Całość prezentacji zamknęło zestawienie wniosków praktycznych dotyczących przygotowania narzeczonych do zawarcia małżeństw mieszanych wyznaniowo oraz późniejszej pracy duszpasterskiej.

4. Dyskusja. Przewodniczący dziękując za cenny wykład, podał przykład małżeństw mieszanych katolicko-unickich (ukraińskich), znajdujących się na terenie diecezji ełckiej. Ks. A. Choromański cytując „Małego Księcia” Antoinę’a de Saint-Exupéry’ego podzielił się doświadczeniem wzajemnych relacji pomiędzy Kościołem katolickim i reformowanym w Szwajcarii na przykładzie małżeństw i rodzin mieszanych. Zwrócił uwagę na problem zachowania prawa kościelnego i zasad katolickich w duszpasterstwie. Ks. M. Olszewski podzielił się praktycznym problemem małżeństwa mieszanego w swojej rodzinie, w sensie lekceważenia roli duszpasterskiej, jaką powinien mieć kapłan. Ks. Z. Lewicki nawiązał do niektórych wydarzeń w dialogu katolicko-prawosławnym odnośnie małżeństw mieszanych i postulował podniesienie poziomu ich duszpasterstwa. Ks. A. Skreczko zapytał o najważniejszy dokument, z którego powinni korzystać duszpasterze. Ks. S. Ulaczyk przedstawił aktualny stan dialogu ekumenicznego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem

prac komisji mieszanej katolicko-prawosławnej odnośnie małżeństw mieszanych. Ks. Z. Jancewicz w temacie małżeństw mieszanych zadał szereg pytań Prelegentowi odnośnie różnych problemów teologicznych i duszpasterskich. Bp A. P. Dydycz stawiając postulat powrotu do źródeł oraz jasnego określenia teoretycznych i praktycznych zasad ekumenizmu, zwrócił uwagę na niebezpieczeństwo relatywizmu i indyferentyzmu w dialogu ekumenicznym. Ksiądz Prelegent jako ekumenista i dogmatyk w odpowiedzi na szereg pytań podkreślił konieczność oparcia ekumenizmu na prawdzie, nie zapominając o tym, co dzieli. Zwrócił uwagę na zasadniczy problem niedostatecznego wykształcenia duszpasterzy katolickich i bardzo często złej woli ze strony duchownych prawosławnych.

5. Wolne wnioski. Prowadzący spotkanie skierował do wszystkich zaproszenie na następne spotkanie, które odbędzie się w miesiącu październiku w Ełku. Ks. A. Skreczko podziękował za materiały nadesłane do Studiów Teologicznych, przypominając jednocześnie o wymogach formalnych i merytorycznych. Ks. W. Nowacki zaprosił na dwudziestą rocznicę (4 czerwca) pobytu Jana Pawła II w Łomży. Ks. Tadeusz Syczewski podziękował za udział w spotkaniu, zapraszając jednocześnie na wspólną modlitwę brewiarzową i obiad. Pastorskie błogosławieństwo biskupa zakończyło drohiczyńskie spotkanie. Wszyscy uczestnicy otrzymali najnowszą pozycję Biblioteki Drohiczyńskiej pod red. ks. S. Mazura i ks. T. Syczewskiego: „W trosce o Kościół i Ojczyznę”, poświęconą osobie i życiu Sługi Bożego Biskupa Zygmunta Łozińskiego.